

NGOs

2. přednáška, 2.10.2012

Aktuálně platná a nová legislativa

Občanské sdružení / Spolky

Obecně prospěšná společnost / Ústavy

Nadace a nadační fondy / Fundace

HISTORICKÝ VÝVOJ OD 1990

- před rokem 1989 systematické potlačování
 - první počin – zákon o sdružování občanů 83/90
 - zákon o svobodě náboženské víry 308/91
 - **nadace** – pův. ustanovení hosp. zákoníku upraveno s novelou občana 1990
 - ↳ Umožnění vykonávat kde co - vedlo často k prohospodaření jmění
 - novela 227/97 zpřísnění podm., obligator. výše ZM, přeregistace
 - ↳ pokles počtu z 5.229 na 250 (+ 550 nadač. fondů)
 - ↳ novela 210/2002 Sb. , novela 2010
 - nový subjekt „Obecně prospěšná společnost“ 248/95
 - drobná novelizace 2002, 2010
-

NOVÝ OBČANSKÝ ZÁKONÍK 2014

Občanský zákoník: norma, jež změní život od kolébky do hrobu téměř každému

Život v Česku se změní. Způsobí to více než tři tisíce paragrafů nového občanského zákoníku. Ten totiž nově definuje pravidla, podle nichž se bude například dědit majetek, stejně jako vztahy mezi manžely i mezi majiteli bytů a nájemníky, jinak se budou uzavírat smlouvy nebo požadovat odškodné za chybu lékaře...

NOVÝ OBČANSKÝ ZÁKONÍK 2014

-
-
-
-
-
-
-

NGO AKTUÁLNÍ A NOVÁ LEGISLATIVA

Stávající	Nová
Občanské sdružení Zákon o sdružování občanů 83/90 Sb.	Spolek Občanský zákoník – oddíl 2, § 214 - § 302
Nadace a Nadační fondy Zákon o nadacích a nadačních fondech 227/97 Sb.	Fundace = Nadace a Nadační fondy Občanský zákoník – oddíl 3 Fundace § 306 – 393 Nadace, § 394 - 401
Obecně prospěšné společnosti Zákon o obecně prospěšných společnostech 248/95 Sb.	Ústavy Občanský zákoník – oddíl 4, § 402 - § 418
---	Veřejná prospěšnost Občanský zákoník § 146 - § 150 + speciální zákon (dosud neexistuje)

OBČANSKÉ SDRUŽENÍ

Zákon 83/90 Sb., o sdružování občanů

- ➡ občané mají právo se sdružovat bez povolení státního orgánu
- ➡ o.s. je samostatnou právnickou osobou
- ➡ registrace Ministerstvo vnitra, IČO od ČSU
- ➡ návrh na registraci nejméně tříčlenný výbor

OBČANSKÉ SDRUŽENÍ - ZALOŽENÍ

 Sdružení * registrací, návrh na registraci **3**, jeden více 18

 K návrhu připojují **stanovy** ve dvojím vyhotovení:

 a) Název sdružení

 b) Sídlo

 c) Cíl činnosti

 d) Orgány, způs. jejich ustanovení

 e) Ustanovení o organizačních jednotkách

 f) Zásady hospodaření

 ~~Zánik sdružení: dobrovolným rozhodnutím, pravomocným rozhodnutím~~

OBČANSKÉ SDRUŽENÍ – PROBLÉMY ÚPRAVY

- zákon je příliš obecný – nízká transparentnost

- negativní vymezení působnosti

Výslovně vyloučeno pouze sdružování v politických stranách a hnutích, církvích a náboženských společnostech, výdělečné činnosti a zajištění urč. povolání – možnost zneužití.

- chybí zajištění práv třetích osob

Ze sdružení může každý vystoupit a neručí za závazky sdružení

- neúplná úprava zániku sdružení
-

SPOVKY = OBČANSKÉ SDRUŽENÍ – DLE NOVÉHO OZ

- právnická osoba typu „korporace“
- oproti původní jednoduché úpravě poměrně komplikovaná a podrobná
- vznik zápisem do **veřejného rejstříku** (asi soud)
- činnost spolku - rozdělena na **hlavní a vedlejší**
 - **Hlavní činností** spolku jen uspokojování a ochrana těch zájmu, k jejichž naplňování je spolek založen. **K prosazování zájmů jeho členů, nebo za účelem obecné či veřejné prospěšnosti** → zápis do rejstříku
 - **Hospodářská** nebo jiná podnikatelská činnost pouze činností vedlejší, vykonávána jen za účelem podpory vlastní spolkové činnosti.

CO ZMĚNA ZNAMENÁ PRO OBČANSKÁ SDRUŽENÍ

- Občanská sdružení se budou od 1.1.2014 považovat za "SPOLKY" podle nového obč. zákoníku. Pokud by jeho název nebyl v souladu s ustanoveními nového občanského zákoníku, tedy např. tehdy, kdy název subjektu bude obsahovat pojem "sdružení", svůj název změnit a to do 1.1.2016.
- Pokud se spolek bude zabývat činností veřejně prospěšnou může si tento status nechat zapsat do veřejného rejstříku
- Občanská sdružení poskytující služby za úplatu se mohou do 31.12. 2013 transformovat např. na OPS, po tomto datu na „Ústavy“ nebo „Sociální družstva“

OBECNĚ PROSPĚŠNÁ SPOLEČNOST

248/95, novela 2010

- o.p.s. je PO

poskytuje **veřejně prospěšné služby** za předem stanovených, stejných podmínek pro všechny uživatele,

její **hospodářský výsledek** nesmí být rozdělen mezi zakladatele

- **Založení:** zakládací listinou, zakládací smlouvou

- Název, sídlo a IČO/RČ zakladatele
- Název a sídlo OPS
- Druh obecně prospěšných služeb
- Podmínky poskytování
- Dobu, na kterou se zřizuje
- Identifikaci členů správní rady a dozorčí rady
- Hodnotu a označení majetkových vkladů
- Způsob zveřejňování výroční zprávy

OBECNĚ PROSPĚŠNÁ SPOLEČNOST - VZNIK

- dnem zápisu do rejstříku OPS
- návrh musí být podán do 90 dnů od založení

Zánik, likvidace

- zánik dnem výmazu
- zániku předchází zrušení s likvidací nebo bez likvidace

OBECNĚ PROSPĚŠNÁ SPOLEČNOST - ORGÁNY

- Správní rada
- Ředitel
- Dozorčí rada (doplňkové příjmy, nebo přes 3 000 000)

OPS - HOSPODAŘENÍ

- možnost doplňkové činnosti, nesmí ohrozit kvalitu hlavní
- nesmí se účastnit podnikání jiných osob
- hospodářský výsledek po zdanění převádí do rezervního fondu
- podvojně účto – pokud doplňková činnost či nad 3 000 000 Kč
- povinná výroční práva a obsah

OPS = ÚSTAVY – DLE NOVÉHO OZ

- Ústav je právnická osoba ustavená za účelem provozování činnosti užitečné společensky nebo hospodářsky s využitím své osobní a majetkové složky. Ústav provozuje činnost, jejíž výsledky jsou každému rovnocenně dostupné za podmínek předem stanovených.
- Zjednodušení právní normy

NADACE, NADAČNÍ FONDY

227/97 o nadacích a nadačních fondech, novela 210/2002 Sb

- **úcelová sdružení majetku** pro dosahování obecně prospěšných cílů

! Nadace používá k dosahování účelu, pro který byla zřízena, výnosů z nadačního jmění a ostatní majetek nadace

x Nadační fond používá k dosahování účelu, pro který byl zřízen, všechny svůj majetek

- **Nadační příspěvky**

NADACE – ZŘÍZENÍ, VZNIK, ZRUŠENÍ, ZÁNİK

- **Zřizuje** se písemnou smlouvou – nadační listina
- Celková hodnota **nadačního jmění** nesmí být nižší než 500.000 Kč
- **Statut**
- Vzniká dnem zápisu do nadačního rejstříku

Podává zřizovatel

Přikládá se nadační listina, doklad o splacení peněžitého vkladu, u nadací doklad o zřízení zvláštního účtu, na nějž bude vklad uložen

- Zaniká ke dni výmazu z rejstříku – předchází zrušení:

Dosažením účelu zřízení, sloučením, rozhodnutím soudu, prohlášením konkursu

NADACE, NADAČNÍ FONDY – ORGÁNY

- Správní rada
- Dozorčí rada

+ Kancelář:

ředitel, zaměstnanci, dobrovolníci

NADACE, NADAČNÍ FONDY–POUŽITÍ MAJETKU

- Pouze za účelem a v souladu s podmínkami uvedenými v nadační listině, statutu
 - Oddělená evidence nákladů a nadačních příspěvků
 - Nesmí vlastním jménem podnikat (s výjimkou def. zákonem)
 - Nadační jmění je nezczitelné, pokud je tak stanoveno zřizovatelem. V ostatních případech s ním lze disponovat, avšak pouze v souladu s cílem nadace a s péčí řádného hospodáře
 - Peněžní prostředky na zvláštní účet, nebo „bezpečné cenné papíry“
 - Nadační jmění nesmí klesnout pod 500.000 Kč
-

NADACE, NADAČNÍ FONDY – KONTROLA

- Audit – nad 3.000.000 Kč
- Výroční zpráva

FUNDACE, NADACE, NADAČNÍ FONDY PODLE NOVÉHO OZ (1)

- **Zakladatel** zakládá nadaci k trvalé službě společensky nebo hospodářsky užitečnému účelu.
 - Účel nadace může být veřejně prospěšný, spočívá-li v podpoře obecného blaha, i dobročinný, spočívá-li v podpoře určitého okruhu osob určených jednotlivě či jinak.
 - Nadace může podnikat, pokud podnikání představuje pouhou vedlejší činnost a výtěžky podnikání slouží jen k podpoře jejího účelu; nadace však podnikat nesmí, pokud to zakladatel v nadační listině vyloučil.
 - Za stejných podmínek může nadace převzít vedení obchodní společnosti.
-

FUNDACE, NADACE, NADAČNÍ FONDY PODLE NOVÉHO OZ (2)

- Možnost založit **přidružený fond**
 - Nově upravena **změna účelu** - komplikovanější
 - Nové pojmy: **nadační kapitál** (peněžní vyjádření nadačního majetku) x nadační jistina
 - Odstranění detailních regulací **investování majetku**
 - Nadace **nemusí grantovat** - může to být "operating foundation" typu současných OPS („Nadace účtuje odděleně o nadačních příspěvcích, o ostatních činnostech k naplnění účelu nadace a o nákladech na její správu.”)
-